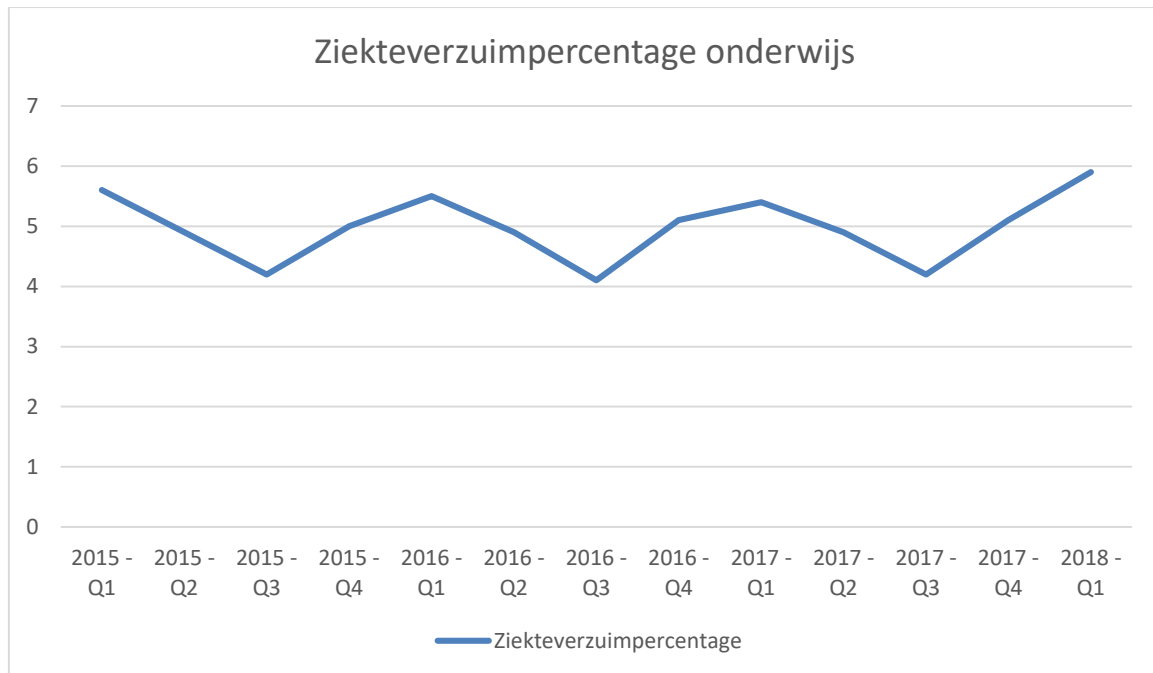

Het ziekteverzuim in relatie tot het lerarentekort

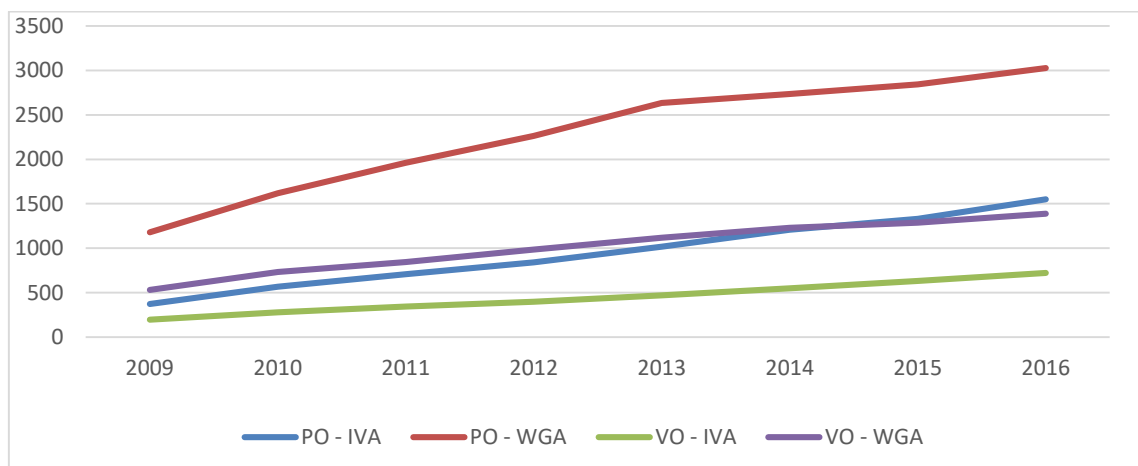
De sector onderwijs staat op de 4^e plek als het gaat om het hoogste ziekteverzuim (4,9%).¹ Dit zijn alle onderwijssectoren samen. In het primair onderwijs is het ziekteverzuim 6,3%, in het speciaal onderwijs 7,0% en in het voortgezet onderwijs 5,1%.²

Het ziekteverzuimpercentage lag in het eerste kwartaal van 2018 (5,9%) al veel hoger dan in 2017 (4,9%)³

Langdurig ziekteverzuim neemt toe

Het aantal IVA- en WGA-uitkeringen neemt al jaren toe in zowel het primair- als voortgezet onderwijs.

¹ CBS website

² Stamos

³ CBS website

De vicieuze cirkel

De belangrijkste oorzaak van het ziekteverzuim is de hoge werkdruk.⁴ Een van de oorzaken van de ervaren werkdruk is het moeten invallen voor een zieke collega of (tijdelijk) extra leerlingen in de klas. De stijging van het ziekteverzuim leidt daardoor op zich al tot een verhoging van de werkdruk en andersom is dat ook het geval. De vicieuze cirkel is daarmee rond.

Wat kan de politiek doen?

Bij het lerarentekort gaat het vaak over het ontbreken van een leraar voor de klas. Onderbelicht is de leraar die nog wél voor de klas staat. Leraren die op scholen werken met een lerarentekort staan op dit moment extra onder druk. Ze vangen vaak extra leerlingen op in de klas of groepen worden samengevoegd. De AOb vindt dat de leraren die nog wel voor de klas staan niet extra belast moeten worden. Om te voorkomen dat deze leraren niet uitvallen door de extra druk, moet er aan alle kanten voor worden gewaakt dat deze leraren niet extra worden belast.

1. Onderwijs is geen opvang

Door het lerarentekort staat ook de kwaliteit van het onderwijs onder druk. Wisselende leraren voor de klas, wisselende samenstelling van klassen, (tijdelijk) grotere klassen. Dit alles zorgt voor onrust, met als resultaat dat er minder goed onderwijs gegeven kan worden. De AOb vraagt de politiek dan ook aandacht te vragen voor het volgende dilemma: Wie is er verantwoordelijk voor de opvang van kinderen als er geen leerkracht is voor een groep? Als de school de kinderen opvangt zorgt dit voor groter werkdruk bij de overige leerkrachten met grotere kans op uitval. In dat geval wordt het probleem nog groter. Als de kinderen naar huis gestuurd worden zitten ouders met het probleem van de opvang voor hun kinderen. Beide opties zorgen voor een lagere onderwijskwaliteit. De vraag is wat op de langere termijn de minst slechte oplossing is.

2. Het strategisch personeelsbeleid

Verwacht wordt dat met de extra werkdrukmiddelen en de afspraken in de bestuursakkoorden over strategisch personeelsbeleid het ziekteverzuimpercentage zal dalen.⁵ Hierbij wordt er dan vanuit gegaan dat schoolbesturen al goed op weg zijn op het gebied van personeelsbeleid. Dit is lang niet op alle scholen het geval. De AOb pleit er dan ook voor om besturen de opdracht te geven als eerste aan de slag te laten gaan met de thema's 'werkdrukvermindering en ziekteverzuim' en hier ook de beschikbare middelen aan te besteden. Het is belangrijk dat dit samen met leraren en onderwijsondersteuners wordt ontwikkeld, zo vergroot je de kans dat het ook daadwerkelijk werkt op de werkvloer. Cao-afspraken op het gebied van professionalisering, duurzame inzetbaarheid en lerarenbeurs zijn belangrijke en onmisbare hulpmiddelen. De ruimte om dergelijke hulpmiddelen in te zetten ontbreekt op dit moment.

⁴ Nationale Enquete arbeidsomstandigheden (2015)

⁵ Zie: scenario's mogelijke gevolgen maatregelen lerarentekort PO 2017-2021.